

A CIKK EREDETILEG A TARKA MAGAZIN SZÁMÁRA KÉSZÜLT

Tarka

INGYENES MAGAZIN

A Tarka magazin a Keresztúri, a Szépvízi és a Kézdi tejszövetkezetek ingyenes kiadványa.

Megfagyott már a sár az udvaron, jégcsapok is lógnak az istálló cserepeiről az október végi hidegben a Szépvíz községhez tartozó Csíkborzsován, **Szakács Vilmos** udvarán.

"Nem könnyű már nekem a korán kelés, itt is fáj, túl is fáj, mindjárt hatvan éves vagyok" – mondja a gazda, de azért még tele van tervekkel. Az istállót még bővíteni szeretné, a tetőt megemelni, új fejőgépet venni.

Most 21 állatot kerülget a pajtában minden reggel, délben és este. „Az istállót arra építettük '90-ben, hogy tartunk egy tehenet s esetleg egy disznót. De hát annak nem kellett volna ekkora. Nem terveztük előre, de valahogy csak megnőtt ez a gazdaság” – mesél a kezdetekről Vilmos. Arra azért odafigyeltek, hogy minőségi állományuk legyen, jelenleg 14 fejőstehenük van és a növendékek. Legtöbbjük itt is született: „adtam el belőlük, de a javát meghagytam.” A termetes Nagyszemű a kedvenc közülük, mindig megnyalja a gazda ruháját, mikor elmegy előtte.

Egyetemről a mezőre

A családban mindenki kiveszi a részét a munkából, a gazda legtöbbször a feleségével osztózik a feladatokon, de a fiuk is rendszeresen segít, sőt, az orvosi pályára készülő leány is traktorra ül a vakációban, és a fiatal gazdák pályázatával két osztrák tarkát vásárolt a családi gazdaságba – meséli a családfő. Hátha itthon tervezi a jövőt – reménykedik.

„Egy ekkora gazdaságnál legalább hárman kell, hogy dolgozzunk. Általában úgy mondják, hogy egy embernek nyolc tehén a normája. Elég is annyit ellátni és beszerezni a takarmányt.”

Négy szekér széna egy télre

Az osztrák és román tarkákat kötött tartásban, az istállóban gondozzák egész évben, mert messze van a legelő. Így is sok baj van velük – magyarázza a gazda – nehezebben állapotodnak meg, hiányzik nekik a napfény, s a friss levegő, de igyekeznek pótolni a vitaminokat, a kalciumot és a sót, amire feltétlenül szükségük van az állatoknak.

Ezelőtt azt mondták, hogy egy fejőstehénnek négy szekér széna kell egy télre. Ha a húszat megszorozzuk négygyel, elég nagy mennyiség, terület is, munka is kell – fejtegeti tovább Vilmos, ezért igyekeztek gépesíteni, amit lehetett. A szénán kívül lucernát, silókukoricát, zabot termelnek, hogy megfelelő takarmány kerüljön a jászolba.

A legjobb egyébként a dombvidéki és a hegyvidéki széna a borzsovai férfi szerint. Ha akkor

kaszálják, amikor virágban van, az aranyat ér. „Azt a takarmányt nem éri utol semmi. Azt az ember is megehetné, olyan illata van.” Régen is megvolt a szénacsinalás rendje és ideje, először a házak körül, a kertekben kaszáltak, majd utána mentek a havasi legelőkre. Az általában júliusban volt, ott akkor van a virágzás. A mostani uniós szabályozás is tulajdonképpen eszerint igazodik – magyarázza. „Most könnyű gazdálkodni, annyiféle időjárásjelentés van, hogy mindjárt ki se kell nézzél az ablakon, s a széna meg van csinálva.”

Kicsi falu, sok tehén

Szakács Vilmos 2005 óta a helyi gazdaegyesület elnöke és számtalan gazda mentora, emellett a Csengő Tejszövetkezet vezetőtanácsának is tagja. Amit a gazdálkodásról tud, szívesen tovább is adja, és van, amit tanulni tőle bőven, még külföldről is jöttek hozzá érdeklődni, hogy mitől sikeres az egyesület.

A kezdő gazdálkodóknak azt javasolná, hogy legalább 10-15 tehénnel dolgozzanak, és minél előbb gépesítsék a gazdaságukat, legyen legalább kaszálógép és bálázó. Jó, ha van bálafelhordó rendszer, hogy ne kelljen villázni.

A fejést is fontos jól megszervezni, a legjobb megoldás a fejőrendszer, ami azonnal a hűtőbe juttatja a tejet. Így lehet jó minőségű a tej, persze az is számít, hogy az állat jó fajta legyen, és jól legyen tartva. Ha nem kapnak napfényt, pótolni kell a vitaminokat. A só nem fogyhat ki a marhák elől, nem szabad elfelejteni, mert az a csont összetételének az alapja.

A tehének körmét évente legalább kétszer, ősszel és tavasszal meg kell pucolni, mert a körömgulladásból a tej minősége is megromolhat. Az istálló pedig legyen hosszú, tágas, mint régen a téesz istállók, két sorban szemben állva az állatok, és a hátuk mögött is lehessen eljárni, takarítani – foglalja össze a legfontosabb tudnivalókat a tapasztalt gazda.

Jó tejár kell elsősorban, és munkakedv – ez a válasz röviden. Amikor stabil a jövedelem, akkor lehet fejlődni. A borzsovai egyesület 2007-ben nyitott csarnokot, akkor jó árat kaptak a megtermelt tejért cserébe, az sokat segített a gazdákon – emlékezik vissza Vilmos. Akkor a

25-ből csak két-három gazdának volt fejőgépe, mostanra már csak kettőnek nincsen, és az egyesületi tagok létszáma is gyarapodott 39-re.

A borzsovai gazdák idővel felvásárlót váltottak, és most a szépvízi Csengő Termelői Szövetkezetnek adják a tejet. „Egy kicsi biztonságot ad a szövetkezet, mert tudjuk, hogy a tejünket feldolgoztatjuk.” A szépvízi sajtgyárban feldolgozott tej 40 százaléka Borzsováról érkezik. Itt nemhogy fogynának, inkább szaporodnak a gazdaságok, a fiatalok is nekifognak az állattartásnak – árulja el Vilmos. Szépvíz háromszor akkora, mint Borzsova, s mégis annyi tehene, mint a borzsovaiaknak amennyi van. Az egyesület tagjai 230 tehenet tartanak összesen.

Muszáj egymáson segítsünk

Borzsovában jó dolog gazdának lenni, összetartó a közösség, kalákában oldják meg a nagyobb munkákat. „Ha véletlenül a munkával megszorultam, vannak rokonok, ismerősök, akiket meg lehet kérni, hogy segítsenek. A silózás, trágyahordás is kalákamunka, egyet eszünk-iszunk, amikor a munka lefolyik, így haladunk” – meséli az elnök.

Vilmosék a Csík-környéki falvakban is tartottak tanácsadást a borzsovai egyesülettel, segítettek elindítani a gazdák közötti együttműködést Menaságon, Fitódban, Szentsimonban, Vacsárcsiban. Ebben van a jövő – állítja. „Muszáj egymást segítsük. Nem a magántermelőkön van a hangsúly, hanem hogy azt az egy-két tehenes gazdát megmentjük.”